

Δ΄ Δημοτικού

Οι μαθητές:

- να γνωρίσουν βιβλικές αφηγήσεις και θρησκευτικές ιστορίες, τις οποίες να συνδέσουν με τις προσωπικές τους εμπειρίες και βιώματα
- να επεξεργαστούν –σε ένα πρώτο επίπεδο– βασικές όψεις και θέματα του Χριστιανισμού και επιπρόσθετα άλλων θρησκειών (προσευχή, ιεροί τόποι και προσκυνήματα, λατρεία, ηθικές αξίες) και να διακρίνουν τη σημασία τους για τη ζωή των ανθρώπων και του κόσμου
- να προσεγγίσουν τη ζωή βιβλικών πρόσωπων (Αβραάμ, Ισαάκ, Μωυσής, Δαβίδ, τρεις Παιδες, Παναγία, Πρόδρομος) και χριστιανών Αγίων (Γεώργιος, Δημήτριος, Νικόλαος, Μάμας, Λυδία Φιλιππησία, π. Νικόλαος Πλανάς κ.ά.), καθώς και δασκάλων και ιερών προσώπων από άλλες θρησκευτικές παραδόσεις
- να εξοικειωθούν με γιορτές (Ευαγγελισμός, Ζωοδόχος Πηγή, Κοίμηση Θεοτόκου, Θεοφάνια), Μυστήρια (Βάπτισμα, Χρίσμα, Θεία Ευχαριστία), εικόνες, τελετουργίες και έθιμα της Ορθόδοξης χριστιανικής παράδοσης και να αντιληφθούν τον ρόλο τους στη ζωή των ανθρώπων και

- να ανακαλύψουν την εξέχουσα θέση της Βίβλου στη ζωή των Χριστιανών και να αναγνωρίσουν την ύπαρξη ιερών κειμένων και σε άλλες θρησκείες
- να γνωρίσουν ιερές τελετές και έθιμα και να αποκρυπτογραφήσουν σύμβολα άλλων θρησκειών
- να αναγνωρίσουν ιερούς τόπους, μνημεία και έργα τέχνης χριστιανικών ομολογιών και θρησκευτικών παραδόσεων
- να διαμορφώσουν στάσεις αποδοχής, επικοινωνίας και σεβασμού προς τον θρησκευτικά και πολιτιστικά «άλλο»
- να αναπτύξουν ενδιαφέρον και ερευνητική διάθεση γύρω από ζητήματα πίστης και θρησκείας
- να καλλιεργήσουν ικανότητες/δεξιότητες παρατήρησης, ενσυναίσθησης, επικοινωνίας, διαλόγου, συνεργασίας και δημιουργικής έκφρασης γύρω από τα θρησκευτικά ζητήματα.

1. Όταν οι άνθρωποι προσεύχονται (3 ώρες)

ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	ΒΑΣΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ	ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ
<p>Οι μαθητές:</p> <p>α) διατυπώνουν ιδέες και εκφράζουν συναισθήματα γύρω από τον ρόλο της προσευχής στη ζωή τη δική τους και της κοινότητάς τους</p> <p>β) διακρίνουν και αποτιμούν τον ρόλο της προσευχής στα πρόσωπα των βιβλικών κειμένων που επεξεργάζονται</p> <p>γ) αναγνωρίζουν τον ρόλο της προσευχής στη ζωή του Χριστού</p> <p>δ) επαληθεύουν την οικουμενική διάσταση της προσευχής</p> <p>ε) διακρίνουν ομοιότητες και διαφορές στον τρόπο που προσεύχονται οι πιστοί στις διάφορες θρησκείες</p> <p>στ) στοιχειοθετούν την προσευχή ως επικοινωνία του πιστού με τον Θεό</p>	<p>I. Η προσευχή στο σχολείο</p> <p>i. Η πρωινή προσευχή</p> <p>ii. Ο Αγιασμός στην αρχή της σχολικής χρονιάς</p> <p>II. Η προσευχή σε όλο τον κόσμο</p> <p>i. Εικόνες προσευχής από όλο τον κόσμο</p> <p>ii. Πότε, πού και πώς προσεύχονται οι άνθρωποι; Ατομική και κοινή προσευχή</p> <p>iii. Γιατί προσεύχονται οι άνθρωποι;</p> <p>III. Η προσευχή στη Βίβλο</p> <p>i. Προσευχή του Σολομώντα εντός του ναού (Α΄ Βασ 8, 22-23, 27-29. 52)</p> <p>ii. Προσευχή στο καμίνι της φωτιάς: Τρεις Παίδες εν καμίνω (Δν 3, 51-90)</p> <p>iii. Ένας ποιητής προσεύχεται (Ψλ135, 136, 141, 150)</p> <p>vi. Ο Ιησούς προσευχόμενος (Μκ 1, 35, Λκ 5, 16. 6, 12)</p> <p>v. Δυο άνθρωποι προσεύχονται: Παραβολή του τελώνη και του Φαρισαίου (Λκ 18, 9-14)</p> <p>vi. «Ζητάτε και θα σας δοθεί» (Μτ 7, 7-11)</p> <p>vii. Κυριακή Προσευχή (Μτ 6, 9-13)</p> <p>IV. Προσευχές άλλων θρησκευτικών παραδόσεων</p> <p>i. Ισλάμ: Φάτιχα 1 (Εναρκτήριοι Σούρα Κορανίου): «Στο όνομα του ελεήμονος και φιλεύσπλαχνου Αλλάχ»)</p> <p>ii. Ιουδαϊσμός: Σεμά (Δευτ 6, 4)</p>	<p>A. ΒΙΩΜΑΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ιδεοθύελλα με τη λέξη «Προσευχή» 2. Συλλογικός ρόλος: Σκέψεις καθώς βλέπουν τον Τελώνη και τον Φαρισαίο να προσεύχονται (III.v) 3. Από το ημερολόγιο του Τελώνη και του Φαρισαίου μετά την προσευχή τους στον ναό (III.v) <p>B. ΟΜΑΔΟΣΥΝΕΡΓΑΤΙΚΕΣ / ΔΙΕΡΕΥΝΗΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Έρευνα: Τα υλικά του Αγιασμού (I.ii) 2. TPS: Γιατί προσεύχονται οι άνθρωποι; (II.iii) 3. TPSS: Ατομική ή κοινή προσευχή; (II.iii) 4. Το «Πάτερ ημών» σε διάφορες γλώσσες (III.vii) 5. Έρευνα: Τρόποι προσευχής των μονοθεϊστικών θρησκειών στους τόπους λατρείας του Θεού (στάση, χειρονομίες κ.ά.) (II) <p>Γ. ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΗΣ ΕΚΦΡΑΣΗΣ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ατομική ή ομαδική εργασία: «Αν έφτιαχνα μια προσευχή, θα ήθελα να λέει για...» 2. Προβολή video με προσευχόμενους από όλο τον κόσμο: Έκφραση σκέψεων και συναισθημάτων (II) 3. Οι μαθητές βρίσκουν από το διαδίκτυο και παρουσιάζουν στην τάξη χώρους προσευχής (τζαμιά, ναούς, βωμούς, παγόδες κ.ά.) και εικόνες ανθρώπων που προσεύχονται από όλο τον κόσμο. Τις εντάσσουν σε ένα κολλάζ με αντίστοιχες φωτογραφίες και σύμβολα (II.i) 4. Ακούν την <i>Οι προσευχές των ναυτικών</i> του Καββαδία (Ξέμπαρκοι) και εμπνέονται μια ζωγραφιά (II) 5. Σπαζοκεφαλιά με κείμενα: τα αφηγηματικά του III κόβονται σε μικρά κομμάτια και οι μαθητές τα επανασυναρμολογούν 6. Μουσικό εργαστήριο: Επενδύουν μουσικά Ψαλμούς

		<p>(με μουσική που παίζουν οι ίδιοι ή έχουν επιλέξει) (ΠΙ.iii)</p> <p>Δ. ΕΠΙΣΚΕΨΕΙΣ / ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ / ΔΡΑΣΕΙΣ</p> <p>Ε. ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ, ΠΑΙΧΝΙΔΙΑ ΚΑΙ ΑΣΚΗΣΕΙΣ ΑΠΟ ΛΟΓΙΣΜΙΚΑ</p> <p>1. Ασκήσεις και τόποι στο διαδίκτυο από το λογισμικό ΣΤ' τάξης: <i>Ετερόδοξοι και αλλόθρησκοι</i></p>
--	--	--

2. Η Μητέρα του Χριστού (3 δίωρα)

ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	ΒΑΣΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ	ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ
<p>Οι μαθητές:</p> <p>α) μοιράζονται εμπειρίες και βιώματα από τη σχέση μητέρας και παιδιού</p> <p>β) αξιολογούν με επιχειρήματα τον ρόλο της μητέρας στην οικογένεια</p> <p>γ) διασαφηνίζουν τον ρόλο της Παναγίας στον ερχομό του Χριστού στον κόσμο</p> <p>δ) κατονομάζουν και εξηγούν προσωνύμια και χαρακτηρισμούς της Παναγίας</p> <p>ε) περιγράφουν και εξηγούν με παραδείγματα την οικειότητα και τη στενή σχέση των Χριστιανών με την Παναγία</p> <p>στ) επιβεβαιώνουν πόσο ενέπνευσε η Παναγία την τέχνη και τον πολιτισμό στην Ελλάδα</p>	<p>I. Το πρόσωπο της μητέρας</p> <ul style="list-style-type: none"> • Η αγάπη της μητέρας, η αγάπη προς τη μητέρα • Νανουρίσματα, τραγούδια και ποιήματα • Η γιορτή της μητέρας <p>II. Δηγήσεις για τη Μητέρα του Χριστού</p> <ol style="list-style-type: none"> i. Από την παράδοση της Εκκλησίας: Ιωακείμ και Άννα, Εισόδια της Θεοτόκου ii. Από την ΚΔ: «Χαίρε, κεχαριτωμένη»: Η προαναγγελία της Γέννησης του Χριστού (Λκ 1, 26-38) <p>III. Γιορτές για τη Μητέρα του Χριστού</p> <ol style="list-style-type: none"> i. Η Γέννηση της Παναγίας ii. Τα Εισόδια της Θεοτόκου iii. Ο Ευαγγελισμός της Θεοτόκου iv. Η γιορτή της Ζωοδόχου Πηγής v. Η Κοίμηση της Θεοτόκου <p>IV. Εικόνες και ονόματα, ύμνοι και προσκυνήματα, ποιήματα και τραγούδια για την Παναγία</p> <ol style="list-style-type: none"> i. Ορθόδοξες εικόνες, ονόματα και προσωνύμια της Παναγίας ii. Εικόνα του Ευαγγελισμού iii. Εικόνες της Παναγίας από όλο τον κόσμο iv. Οι Χαιρετισμοί v. Ο Παρακλητικός Κανόνας vi. Μοναστήρια και ναοί αφιερωμένοι στην Παναγία <ul style="list-style-type: none"> • Το περιβόλι της Παναγίας (Άγιον Όρος) • Παναγία του Κύκκου (Κύπρος) • Ευαγγελίστρια της Τήνου vii. Ελληνικά τραγούδια για την Παναγία viii. Έλληνες λογοτέχνες για την Παναγία 	<p>A. ΒΙΩΜΑΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Οι μαθητές, ρωτώντας άλλους (γιαγιάδες, πατέρα, φίλους), μαθαίνουν πράγματα για τη μητέρα τους (συνήθειες, προτιμήσεις, σημαντικές στιγμές κ.ά.) και κατασκευάζουν στην τάξη ένα δώρο-έκπληξη γι' αυτήν (Στόχος: Σε αγαπώ σημαίνει σε γνωρίζω) (I) 2. «Παγωμένη εικόνα», αφού διαβάζουν σε ομάδες τα ποιήματα: Κ. Βάρναλη, <i>Η μάνα του Χριστού</i>, Αρ. Βαλαωρίτη, <i>Η Φανερωμένη</i>, Αλ. Παπαδιαμάντη, <i>στην Παναγιά την Κουνίστρα</i>, Γ. Ρίτσου, <i>Όνειρο καλοκαιρινού μεσημεριού</i>, Ν. Βρεττάκου, <i>Η χαρά της Παναγιάς</i>, Τ. Βαρβιτσιώτης, <i>Ταπεινός αίνος προς την Παρθένο Μαρία</i> (IV.viii) 3. Καρέκλα αφήγησης: ένας Βυζαντινός αφηγείται τα γεγονότα της πολιορκίας της Πόλης από τους Αβάρους και την προστασία της από την Παναγία (IV) <p>B. ΟΜΑΔΟΣΥΝΕΡΓΑΤΙΚΕΣ / ΔΙΕΡΕΥΝΗΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Αφηγούνται ιστορίες από την ΚΔ που παρουσιάζουν τη σχέση της Παναγίας με τον Χριστό (Δωδεκαετής, Κανά, κλπ) 2. Έρευνα: Βρίσκουν και καταγράφουν προσωνύμια της Παναγίας από τον τόπο καταγωγής της οικογένειάς τους (III.i) 3. Τα πολλά ονόματα που δίνουμε στη Μητέρα του Χριστού (Γλυκοφιλούσα, Βρεφοκρατούσα, Οδηγήτρια, κλπ.) (III.i) 4. Τα έθιμα του Ευαγγελισμού στην Ελλάδα (III.ii) 5. Έρευνα: Χωριά, εκκλησίες και εικόνες που φέρουν το όνομα της Παναγίας ή τοπωνύμια και επωνυμίες ναών κάθε περιοχής (π.χ. Τρυπητή, Προυσιώτισσα, Εκατονταφυλιανή, Κανάλα κ.ά.) (IV.iii, IV.vi) 6. Έρευνα: Ελληνικά τραγούδια που έχουν αναφορά στην Παναγία (IV.vii) 7. Βρίσκουν απεικονίσεις της Παναγίας σε διάφορα είδη βυζαντινής τέχνης (ψηφιδωτό, μικρογραφία σε χειρόγραφα, εγκαυστικές εικόνες, τοιχογραφία, ανάγλυφα, κεντημένες κ.ά.) (IV.iii)

	<p>V. Η Μητέρα του Ιησού στο Κοράνιο</p> <ul style="list-style-type: none"> • Σούρα Μαριάμ 19 	<p>Γ. ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΗΣ ΕΚΦΡΑΣΗΣ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Artful Thinking («Βάζοντας τίτλους»): <i>Τα Εισόδια της Θεοτόκου</i> (Μ. Πανσέληνου, Πρωτάτο), <i>Ευαγγελισμός της Μιλέσεβα, Ενταφιασμός του Χριστού</i> (Αγ. Παντελεήμονας, Νέρεζι) (III) 2. Artful Thinking («ακούγοντας 5Χ2): <i>Μια Παναγιά</i>, Μ. Χατζηδάκη / Ν. Γκάτσου (IV.vii) 3. Artful Thinking («βλέπω, ισχυρίζομαι, αναρωτιέμαι»): Εικόνες της Παναγίας των Ραφαήλ, Τισιανού, Lippi (IV.iii) 4. Artful Thinking («βάζοντας τίτλους»): <i>Η προσευχή της Άννας</i> (Μονή της Χώρας, Κωνσταντινούπολη), <i>Ο ευαγγελισμός του Ιωακείμ</i> (Μονή Δαφνίου) (II.i) 5. Artful Thinking («παιχνίδι επεξεργασίας») <i>Ο εν Κανά γάμος</i> (Άγιος Νικόλαος ο Ορφανός, Θεσσαλονίκη) <p>Δ. ΕΠΙΣΚΕΨΕΙΣ / ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ / ΔΡΑΣΕΙΣ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Επίσκεψη σε ναό και αναγνώριση εικόνων και παραστάσεων της Παναγίας <p>Ε. ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ, ΠΑΙΧΝΙΔΙΑ ΚΑΙ ΑΣΚΗΣΕΙΣ ΑΠΟ ΛΟΓΙΣΜΙΚΑ</p> <p>Λογισμικό της Β΄ Γυμνασίου (<i>Σχολείο</i>): <i>Απαρχές</i></p>
--	---	--

3. Σπουδαία «παιδιά» (3 δίωρα)

ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	ΒΑΣΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ	ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ
<p>Οι μαθητές:</p> <p>α) παίζουν στη θέση των προσώπων των βιβλικών αφηγήσεων και παρουσιάζουν τα συναισθήματα, τις σκέψεις και τις ιδέες τους</p> <p>β) αναγνωρίζουν σημαντικές πτυχές της ζωής και του έργου βιβλικών προσώπων</p> <p>γ) διακρίνουν και αποτιμούν τον ρόλο του Θεού στη ζωή των προσώπων των βιβλικών διηγήσεων</p> <p>δ) ανταλλάσσουν εμπειρίες και συζητούν για τυχόν αλλαγές και προβλήματα της οικογενειακής τους ζωής</p> <p>ε) εξηγούν και προτείνουν: χρειάζεται να δώσουν χρόνο και αγάπη για να δεχτούν τις αλλαγές και να αντιμετωπίσουν τα οικογενειακά τους προβλήματα</p> <p>στ) εμπνεόμενοι από</p>	<p>I. Από τη Βίβλο:</p> <p>i. Ισαάκ: Ένα παιδί-δώρο του Θεού (Γεν 17, 15-17. 21, 1-3)</p> <p>ii. Μωυσής: Ένα παιδί που σώθηκε από τα νερά και αξιώθηκε να δει τον Θεό</p> <ul style="list-style-type: none"> • Η γέννηση και σωτηρία του Μωυσή (Εξ 2, 1-10) • Η κλήση του Μωυσή / η Φλεγόμενη Βάτος (Εξ 3, 1-10) <p>iii. Δαβίδ: Το βοσκόπουλο της Βηθλεέμ που έγινε ο δοξασμένος βασιλιάς των Ιουδαίων</p> <ul style="list-style-type: none"> • Η χρήση του μικρού Δαβίδ (Α΄ Σαμ 16, 1-13) • Δαβίδ και Γολιάθ (Α΄ Σαμ 17) • Ο Δαβίδ ανακηρύσσεται βασιλιάς (Β΄ Σαμ 5, 1-5) • Ένας βασιλιάς που ψάλλει τον Θεό (Β΄ Σαμ 22, 1-51 και Ψλ 30, 89, 1-19) <p>iv. Δανιήλ, Ανανίας, Αζαρίας, Μισαήλ: Γνώση, καλοσύνη και θάρρος στα παλάτια της Βαβυλώνας (Δν 1, 1-6. 3, 24-30)</p> <p>v. Ιωάννης ο Βαπτιστής: Άνοιξε τον δρόμο για τον Χριστό (Λκ 1, 5-19. 57-60)</p> <p>II. Από την εικονογραφία: Εικόνες των «σπουδαίων παιδιών» της Βίβλου</p> <p>III. Από την καθημερινή ζωή:</p> <p>i. Παιδιά με αναπηρία</p> <p>ii. Παιδιά που αγωνίζονται να βοηθήσουν την οικογένειά τους</p> <p>iii. Παιδιά με οικογενειακά προβλήματα</p>	<p>A. ΒΙΩΜΑΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Παιχνίδι ρόλων από τις αφηγήσεις (π.χ. κάποιος που είδε και άκουσε το κήρυγμα του Βαπτιστή) (I.v) 2. Χωρίζουμε ένα χαρτόνι σε 4 μέρη και κάθε μαθητής ζωγραφίζει στο καθένα τον εαυτό του όπως θα ήθελε να είναι σε 10 χρόνια (Στόχος: Άνοιγμα στο μέλλον, προσδοκίες, αυτά που η ζωή προσδοκά από εμάς) (III) 3. Παιχνίδι ρόλων μετά την αφήγηση από τον δάσκαλο του <i>διψασμένου κότσυφα</i> (λαϊκό παραμύθι από το Μπαγκλαντές) με θέμα την εμπιστοσύνη στον εαυτό και τις δυνατότητές μας (III) 4. Παιχνίδι ενσυναίσθησης: Οι μαθητές χωρίζονται σε ζευγάρια. Συζητούν για την πιθανότητα να φοιτήσει στην τάξη τους ένας μαθητής με αναπηρία: πώς αισθάνονται οι ίδιοι, πώς θα αισθάνεται ο νέος μαθητής; (III.i) 5. Ρόλος μέσα στην εικόνα: Προβολή σε φυσικό μέγεθος φωτογραφιών παιδιών που εργάζονται, επινόηση φανταστικών ιστοριών τους (III.ii) 6. Δραματοποίηση (σενάριο: δύο αδέρφια, παιδιά μεταναστών, θυμούνται και συζητούν μεταξύ τους για τη χώρα προέλευσής τους, τους φίλους και τους συγγενείς τους που ζουν ακόμα εκεί καθώς και για τη ζωή και τις εμπειρίες τους στη χώρα υποδοχής) (III.v) <p>B. ΟΜΑΔΟΣΥΝΕΡΓΑΤΙΚΕΣ / ΔΙΕΡΕΥΝΗΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Artful Thinking («παιχνίδι επεξεργασίας»): <i>Ο Μωυσής μπροστά στη φλεγόμενη βάτο, εικόνα του 12^{ου} αι. Μονή Σινά</i> (I.ii) 2. Artful Thinking («βλέπω, ισχυρίζομαι, αναρωτιέμαι»): <i>Τρεις Παιδες εν καμίνω</i> (I.iv) 3. Video και συζήτηση σε ομάδες: <i>Το ραγισμένο δοχείο</i> (λαϊκό κινέζικο παραμύθι από το διαδίκτυο) (III) 4. Μελέτη στο σχολείο μας: «Μια μέρα ενός συμμαθητή μας σε αναπηρικό αμαξίδιο». Είναι το σχολείο έτοιμο γι' αυτό; Τα παιδιά μελετούν τους χώρους του σχολείου,

<p>τις βιβλικές διηγήσεις, προεκτείνουν τις σκέψεις τους και συζητούν τρόπους για να αγωνίζονται ενάντια στις δυσκολίες της ζωής</p>	<p>iv. Παιδιά «θαύματα» v. Παιδιά με γονείς μετανάστες vi. Ασυνόδευτα παιδιά μετανάστες vii. Όλα τα παιδιά μπορούν να γίνουν «σπουδαία»!</p>	<p>τον εξοπλισμό, τις αίθουσες, το μάθημα (III.i) 5. Συζήτηση με αφορμή το τραύλισμα του Μωυσή: Είναι η αναπηρία απόρριψη ή πρόσκληση από τον Θεό; (III.i) 6. 5π και 1γ: «Παιδιά με δύο πατρίδες». Ξεπερνώντας δυσκολίες, βρίσκοντας λύσεις (III.iv) 7. TPS: «Σημαντικοί για τους άλλους, σημαντικοί για τον εαυτό μας» (III.vii) Γ. ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΗΣ ΕΚΦΡΑΣΗΣ 1. Μουσικό εργαστήριο: Οι μαθητές σε συνεργασία με τον δάσκαλο της Μουσικής συνθέτουν κομμάτια εμπνευσμένα από τις διηγήσεις (π.χ. με φλάουτο για Δαβίδ, με κιθάρα για τον Ισαάκ, με κρουστά για φλεγόμενη βάτο κ.ά.) (I) 2. Ένα ασυνόδευτο παιδί-μετανάστης αφηγείται τις περιπέτειες του ταξιδιού του μέχρι τη χώρα μας (III.vi) 3. Μια προσευχή της τάξης μας για τα παιδιά που υποφέρουν (III) Δ. ΕΠΙΣΚΕΨΕΙΣ / ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ / ΔΡΑΣΕΙΣ 1. Προβολή ταινίας: <i>Το αριστερό μου πόδι</i>, Τζ. Σέρινταν <i>Το Χρώμα του Παραδείσου</i>, Ματζίντ Ματζίντι (III) Ε. ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ, ΠΑΙΧΝΙΔΙΑ ΚΑΙ ΑΣΚΗΣΕΙΣ ΑΠΟ ΛΟΓΙΣΜΙΚΑ <i>Λογισμικό της Α΄ Γυμνασίου (Σχολείο): Οι Πατριάρχες, η Έξοδος, οι Βασιλείς</i></p>
--	---	---

4. Όλοι ίσοι, όλοι διαφορετικοί (5 διώρα)

ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	ΒΑΣΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ	ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ
<p>Οι μαθητές:</p> <p>α) διακρίνουν και περιγράφουν τα πολλά στοιχεία που συνθέτουν την προσωπικότητά τους και τα οποία τους κάνουν ξεχωριστούς</p> <p>β) επαληθεύουν τη μοναδικότητά τους ως πρόσωπα αλλά και μέλη ομάδων και κοινοτήτων (οικογένεια, σχολείο κ.ά.)</p> <p>γ) αναγνωρίζουν, εκτιμούν και παρουσιάζουν ικανότητες και χαρίσματα των συμμαθητών τους</p> <p>δ) εξηγούν με παραδείγματα την αξία της συμπληρωματικότητας του ενός από τον άλλον</p> <p>ε) εξηγούν τη σημασία της γιορτής των Θεοφανίων για τους Χριστιανούς</p> <p>στ) διερευνούν το νόημα που έχει το Μυστήριο του Βαπτίσματος και του</p>	<p>I. Όλοι έχουμε χαρίσματα!</p> <p>i. Τα ονόματά μας τα χαρίσματά μας:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Η ιστορία των επωνύμων μας • Αφηγήσεις από συναξάρια (άγιος Γεώργιος, άγιος Δημήτριος, άγιος Νικόλαος, αγία Κυριακή κ.ά.) <p>ii. Με τα διαφορετικά μας χαρίσματα συμπληρώνουμε ο ένας τον άλλον</p> <p>iii. Χαρίσματα που δεν πρέπει να μένουν κρυμμένα</p> <p>iv. Από την ΚΔ: Η παραβολή των ταλάντων (Μτ 25, 14-30)</p> <p>III. Μια γιορτή γεμάτη φως: Θεοφάνια</p> <p>i. Από την ΚΔ:</p> <ul style="list-style-type: none"> • «Να, ο αμνός του Θεού!» (Ιω 1, 29-34) • «Εσύ είσαι ο αγαπημένος μου Υιός»: Η Βάπτισμα του Ιησού (Μκ 1, 9-11) <p>ii. Από την εικονογραφία:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Η εικόνα της Βάπτισμας <p>iii. Έθιμα των Θεοφανίων στον τόπο μας</p> <ul style="list-style-type: none"> • Αγιασμός των υδάτων, αγιασμός των σπιτιών • Το «πιάσιμο» του Σταυρού • Τα κάλαντα των Φώτων • Το «πλύσιμο» των εικόνων <p>III. Ένα παιδί βαπτίζεται στο όνομα του Χριστού</p> <p>i. Με το Βάπτισμα: γίνεται μέλος της χριστιανικής κοινότητας</p> <p>ii. Με το Χρίσμα: τα δώρα του Αγίου Πνεύματος χαρίζονται στον νέο χριστιανό</p> <p>iii. Ο νονός μας / η νονά μας</p> <p>iv. Βάπτισμα και Χρίσμα των Ορθοδόξων</p> <p>v. Βάπτισμα και Χρίσμα των Ρωμαιοκαθολικών</p>	<p>A. ΒΙΩΜΑΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ</p> <p>1. «Το αστέρι μου»: Μοιράζονται στους μαθητές χαρτιά με την παράσταση ενός αστεριού με 5 κορυφές. Κάθε μαθητής συμπληρώνει σε κάθε κορυφή του: Όνομα, τι μου αρέσει να κάνω, αγαπημένο μου πρόσωπο, αγαπημένο τραγούδι, αγαπημένος τόπος. Στη συνέχεια είτε ομαδοποιούνται με κριτήριο τις ομοιότητες είτε τοποθετούν τα αστέρια τους στον πίνακα και με χρωματιστές γραμμές συνδέουν τα κοινά σημεία (I)</p> <p>2. Φέρνουν και δείχνουν στους συμμαθητές τους αγαπημένα τους αντικείμενα (παιχνίδια, βιβλία). (Στόχος: ο καθένας μας είναι σημαντικός και ιδιαίτερος) (I)</p> <p>3. Σε μια κάρτα: «τι μου αρέσει να κάνω». Οι κάρτες στον πίνακα. Συζήτηση για τη σχέση ενδιαφερόντων – χαρισμάτων. Ομαδοποίηση. Δράση των ομάδων (I.iii)</p> <p>4. Οι μαθητές σε κύκλο με μουσική υπόκρουση: Ο καθένας δίνει μία κάρτα με το όνομά του στον διπλανό του, ο οποίος γράφει ένα χάρισμα του συμμαθητή του μόλις η μουσική σταματά. Στο τέλος ο καθένας παίρνει τη δική του κάρτα (I.iii)</p> <p>5. Φέρνουν και δείχνουν στους συμμαθητές τους φωτογραφίες από τη βάφτισή τους ή την τελετή ενσωμάτωσης στην κοινότητά τους</p> <p>B. ΟΜΑΔΟΣΥΝΕΡΓΑΤΙΚΕΣ / ΔΙΕΡΕΥΝΗΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ</p> <p>1. Χτίζοντας γέφυρες: Ανταλλάσσουν φωτογραφίες και συζητούν με συνομηλικούς τους από μακρινές χώρες. Εντοπίζουν ομοιότητες και διαφορές (ρούχα, χτενίσματα, ασχολίες, συνήθειες, ανάγκες, προβλήματα κ.ά.)</p> <p>2. Γράφουν στο σπίτι τη σημασία του ονόματός τους, αναζητώντας στοιχεία στο συναξάρι του συνονόματου αγίου. Σε συνεργασία με τον διπλανό τους παρουσιάζουν ο ένας το όνομα του άλλου και τη σημασία του (I.i)</p> <p>3. Σε ομάδες περιγράφουν χαρίσματα ενός χορευτή, ζωγράφου, αθλητή, ηλεκτρολόγου, μάγειρα κ.ά.) (I)</p> <p>4. TPS με θέμα: «Πώς να μην κρατάμε κρυμμένα τα χαρίσματά μας;» (I.iii)</p>

<p>Χρίσματος για τους Χριστιανούς και την κοινότητά τους</p> <p>ζ) αναγνωρίζουν και σε άλλες θρησκείες την ύπαρξη τελετών ενσωμάτωσης στην κοινότητα</p> <p>η) διασυνδέουν τα όσα επεξεργάστηκαν για τα χαρίσματα με τα τελούμενα στο μυστήριο του Βαπτίσματος</p>	<p>vi. Βάπτισμα των Προτεσταντών</p> <p>IV. Ενσωμάτωση στην κοινότητα</p> <p>i. Μπαρ Μιτσβά / Μπατ Μιτσβά των Εβραίων</p> <p>ii. Τελετές ενηλικίωσης των Μουσουλμάνων</p>	<p>5. Έθιμα και παραδόσεις των Φώτων σε χώρες της Ευρώπης (II)</p> <p>6. Προβολή video: Μια καθολική βάπτιση. Διαφορές και ομοιότητες με την ορθόδοξη (III)</p> <p>7. Τα σημεία του Μυστηρίου του Χρίσματος και η σημασία τους (III.ii)</p> <p>Γ. ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΗΣ ΕΚΦΡΑΣΗΣ</p> <p>1. Ομαδικό γλυπτό: Πόσο συμπληρώνουμε ο ένας τον άλλον! (I.ii)</p> <p>2. Αρκτικόλεξο: Με τα αρχικά γράμματα του ονόματός του κάθε μαθητής βρίσκει λέξεις που περιγράφουν θετικά χαρακτηριστικά του (I.iii)</p> <p>3. Artful Thinking («τι σε κάνει να το λες;»): Η Βάπτιση του Χριστού (II)</p> <p>4. Κατασκευή με χρωματιστά χαρτόνια: Τα υλικά του Βαπτίσματος και του Χρίσματος (III)</p> <p>5. Κατασκευάζουμε ένα δώρο για τη/τον νονά/νονό μας (III.v)</p> <p>Δ. ΕΠΙΣΚΕΨΕΙΣ / ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ / ΔΡΑΣΕΙΣ</p> <p>Προγραμματισμένη συμμετοχή σε Βάπτιση</p> <p>Τα χαρίσματά μας στην υπηρεσία της τάξης μας</p> <p>Ε. ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ, ΠΑΙΧΝΙΔΙΑ ΚΑΙ ΑΣΚΗΣΕΙΣ ΑΠΟ ΛΟΓΙΣΜΙΚΑ</p>
--	--	--

5. Ιεροί τόποι και ιερές πορείες (5 δίωρα)

ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	ΒΑΣΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ	ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ
<p>Οι μαθητές:</p> <p>α) μοιράζονται ταξιδιωτικές εμπειρίες και αποτιμούν τον ρόλο και την αξία των ταξιδιών στη ζωή τους</p> <p>β) αναγνωρίζουν τους στόχους των ταξιδιών των βιβλικών αφηγήσεων και διακρίνουν σ' αυτά την παρουσία του Θεού</p> <p>γ) παρουσιάζουν θρησκευτικούς προορισμούς των Χριστιανών όλων των ομολογιών, καθώς και πιστών άλλων θρησκειών</p> <p>δ) εξηγούν τη σημασία των ιερών ταξιδιών για τους ανθρώπους, διακρίνοντας το ιερό ταξίδι από το τουριστικό</p> <p>ε) εξακριβώνουν ότι τα προσκυνήματα και οι ιερές αποδημίες είναι κοινό φαινόμενο για όλες τις θρησκείες</p>	<p>I. Το ταξίδι της ζωής μας</p> <p>i. Τα ταξίδια στη ζωή μας</p> <p>ii. Η ομορφιά και η σημασία των ταξιδιών</p> <p>iii. Η ζωή σαν ένα σπουδαίο ταξίδι</p> <p>II. Ταξίδια με ένα σπουδαίο σκοπό</p> <p>i. Από την ΠΔ:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Αβραάμ (Γεν 12, 1- 9): Αναζητώντας πατρίδα με οδηγό τον Θεό • Μωυσής: Ταξιδεύοντας προς τη Γη της Επαγγελίας: Η έξοδος από την Αίγυπτο (Εξ 12, 37-42.)· η διάβαση της Ερυθράς Θάλασσας (4, 1-22)· η πορεία στην έρημο (από το Εξ 16 και Αρ 20) • Το ταξίδι του Ιωνά: Παντού είναι η Νινευί, καθένας είναι Ιωνάς: (Ιων 1, 1-4, 11) <p>ii. Τα ταξίδια του Χριστού στην ΚΔ:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ταξίδια στη Γαλιλαία (π.χ. Μτ 15, 21· 29· 39. 16, 13) • Στα Ιεροσόλυμα για να γιορτάσει το Πάσχα (Λκ 19, 28-38) <p>III. Προσκυνήματα των Χριστιανών</p> <p>i. Προσκυνήματα στην Ελλάδα:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Άγιο Όρος • Μετέωρα • Παναγία Σουμελά • Προφήτης Ηλίας <p>ii. Προορισμοί Ρωμαιοκαθολικών:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Φάτιμα (Πορτογαλία) • Λούρδη (Γαλλία) • Κομποστέλα (Ισπανία) <p>iii. Άγιοι Τόποι</p> <p>V. Προσκυνήματα θρησκειών του κόσμου</p>	<p>A. ΒΙΩΜΑΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ιδεοθύελλα με τη λέξη «ταξίδι» (προετοιμασία, αισθήματα, ανάγκες, διαθέσεις, σκοπός) (I.i) 2. Συλλογικός ρόλος: «Προετοιμάζοντας ένα ταξίδι» (επιλογή τόπου, προγραμματισμός, τι θα δω, τι θα πάρω μαζί μου (I.i) 3. Παρουσίαση σκηνών από την Έξοδο (II.i) 4. Κύκλος της συνείδησης για τον Ιωνά (II.i) 5. Ένας μουσουλμάνος εξηγεί τις ετοιμασίες του χατζ (V) <p>B. ΟΜΑΔΟΣΥΝΕΡΓΑΤΙΚΕΣ / ΔΙΕΡΕΥΝΗΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Εργασία σε ομάδες: Πού θα ήθελα να πάω, τι θα ήθελα να δω; Τι θα ήθελα να δείξω σε κάποιον που ερχόταν στον τόπο μου, τι θα μπορούσα να του προσφέρω; (Στόχος: ανάδειξη της σημασίας των ταξιδιών) (I.ii) 2. TPS: Γιατί κάποιιοι τόποι είναι ιεροί και σπουδαίοι για τους ανθρώπους; (π.χ. μνημεία, μασσωλεία, τόποι μαχών κ.ά.) 3. TPSS: Σε τι διαφέρει ένα προσκυνηματικό από ένα τουριστικό ταξίδι; (III) 4. Google Earth: Η διαδρομή του Αβραάμ από τη Χαρράν στη Χαναάν, η διαδρομή των Ισραηλιτών κατά την Έξοδο από την Αίγυπτο (II.i) 5. Σχεδιάζουν τα ταξίδια του Χριστού στον χάρτη, γνωρίζουν την εποχή και τους τόπους (II.ii) 6. Ιστοεξερεύνηση: Τα μνημεία της UNESCO τα οποία μελετήσαμε (III) <p>Γ. ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΗΣ ΕΚΦΡΑΣΗΣ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Artful Thinking («Δημιουργικές ερωτήσεις»): <i>Φυγή στην Αίγυπτο</i> του Ρέμπραντ, <i>Βαϊοφόρος</i> (Μονή Παντάνασσας, Μυστράς) (II.ii) 2. Σπαζοκεφαλιά με κείμενα (τα αφηγηματικά του II) <p>Δ. ΕΠΙΣΚΕΨΕΙΣ / ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ / ΔΡΑΣΕΙΣ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Οργανώνοντας μια φανταστική επίσκεψη σε έναν προσκυνηματικό προορισμό (IV) <p>E. ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ, ΠΑΙΧΝΙΔΙΑ ΚΑΙ ΑΣΚΗΣΕΙΣ</p>

- Ιερουσαλήμ: Μια ιερή πόλη για τις τρεις αβρααμικές θρησκείες
- Μέκκα: Ιερή αποδημία των Μουσουλμάνων (χατζ-χατζής)
- Μπενάρες: Ιερό ταξίδι των Ινδοϊστών στον Γάγγη - νίψεις εξαγνισμού

ΑΠΟ ΛΟΓΙΣΜΙΚΑ

- 1.** Λογισμικό Ε΄ τάξης: *Οι αγώνες στη ζωή μας – Άγιο Όρος*
- 2.** Λογισμικό της Γ΄ Γυμνασίου (Σχολείο):
Ο Χριστιανισμός σήμερα

6. Χριστιανοί άγιοι και ιερά πρόσωπα άλλων θρησκειών (4 δίωρα)

ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	ΒΑΣΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ	ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ
<p>Οι μαθητές:</p> <p>α) περιγράφουν και αξιολογούν στάσεις και πράξεις συγκεκριμένων Αγίων απέναντι στον πλησίον και την κτίση</p> <p>β) εξακριβώνουν τη χωρίς όρια αγάπη (για τον Θεό, τον συνάνθρωπο και την κτίση) ως βασικό γνώρισμα της άγιας ζωής</p> <p>γ) διακρίνουν στη σχέση των Αγίων με τον Θεό ως πηγή της αγιότητάς τους</p> <p>δ) ξεχωρίζουν τα «βιβλικά χαρακτηριστικά» της ζωής και της πράξης των Αγίων</p> <p>ε) εξετάζουν και αξιολογούν ιερά πρόσωπα άλλων θρησκειών που έκαναν με τη ζωή τους πράξη την πίστη τους</p>	<p>I. Ποιος είναι ο χριστιανός άγιος;</p> <p>i. «Μείνετε πιστοί στην αγάπη μου» (Ιω 1, 9-14)</p> <p>ii. Απεριόριστη αγάπη και προσφορά προς τον πλησίον (Μκ 12, 28-33. Γαλ 5, 14. Ρωμ 13, 8-10.)</p> <p>iii. Σεβασμός και αγάπη προς όλη την κτίση (περιστατικά από τη Φιλοκαλία και το Λειμωνάριον)</p> <p>iv. Ισόβια αναζήτηση της σχέσης με τον άγιο Θεό (Εβρ 11, 1-3)</p> <p>II. «Ζω δε ουκέτι εγώ, ζει δε εν εμοί ο Χριστός»: Άγιοι άνδρες και γυναίκες της Χριστιανικής Εκκλησίας</p> <p>i. Αγία Λυδία η Φιλιππησία (Πραξ 16, 11-15)</p> <p>ii. Αββάς Πινούφριος</p> <p>iii. Νεομάρτυς Αχμέτ Κάλφας εξ Αγαρηνών</p> <p>v. Παπα-Νικόλας Πλανάς</p> <p>III. Ιερά πρόσωπα στις θρησκείες του κόσμου</p> <p>i. Μωάμεθ, ο απεσταλμένος του Αλλάχ</p> <p>ii. Ραβίνος Ελεάζαρ</p> <p>iii. Βούδας, ο φωτισμένος δάσκαλος</p> <p>iv. Κομφούκιος, ο φιλόσοφος της Ανατολής</p> <p>v. Λάο-Τσε, ο γεροδιδάσκαλος</p>	<p>A. ΒΙΩΜΑΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ</p> <p>1. Ιδεοθύελλα με τη λέξη «Άγιος»</p> <p>2. Σκηνές από τη ζωή των προσώπων του II</p> <p>B. ΟΜΑΔΟΣΥΝΕΡΓΑΤΙΚΕΣ / ΔΙΕΡΕΥΝΗΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ</p> <p>1. Μελέτη περίπτωσης για τα πρόσωπα της ενότητας (II)</p> <p>2. Artful Thinking («Παιχνίδι επεξεργασίας»): Άγιοι προστάτες επαγγελματιών ή στρατιωτικοί άγιοι</p> <p>3. TPS με θέμα: «Τι σημαίνει να είναι κάποιος άγιος;»</p> <p>4. Έρευνα: Δρόμοι, πλατείες, πόλεις, χωριά, βουνά, νησιά με ονόματα αγίων (σημειώνουμε στον χάρτη)</p> <p>5. Έρευνα: ελληνικά δημοτικά τραγούδια όπου ζητείται βοήθεια από κάποιον άγιο</p> <p>Γ. ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΗΣ ΕΚΦΡΑΣΗΣ</p> <p>1. Αφηγήσεις: από κάποιον / κάποιους που γνώρισε τους αγίους του II</p> <p>2. Φανταστική συνέντευξη με ιερά πρόσωπα (σε ομάδες προετοιμάζουν το ερωτηματολόγιο) (III)</p> <p>Δ. ΕΠΙΣΚΕΨΕΙΣ / ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ / ΔΡΑΣΕΙΣ</p> <p>1. Στα εκκλησάκια που λειτουργούσε ο π. Νικόλαος Πλανάς (II.iv)</p> <p>2. Επίσκεψη στον ναό του πολιούχου αγίου</p> <p>E. ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ, ΠΑΙΧΝΙΔΙΑ ΚΑΙ ΑΣΚΗΣΕΙΣ ΑΠΟ ΛΟΓΙΣΜΙΚΑ</p> <p>1. Λογισμικό ΣΤ΄ τάξης: Αλήθειες που δίδαξε ο Χριστός</p> <p>2. Λογισμικό της Γ΄ Γυμνασίου (Σχολείο): <i>Απαρχές, Επέκταση και Διωγμοί, Εδραίωση και ακμή της Εκκλησίας</i></p>

7. Ιερά βιβλία (5 διώρα)

ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	ΒΑΣΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ	ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ
<p>Οι μαθητές:</p> <p>α) αναγνωρίζουν την ποικιλία των κειμένων που συνθέτουν το βιβλικό corpus</p> <p>β) παρουσιάζουν εικόνες και διηγήσεις με τις οποίες η Αγία Γραφή περιγράφει τη σχέση του Θεού με τον άνθρωπο και εκφράζουν ιδέες και συναισθήματα</p> <p>γ) διασαφηνίζουν την έννοια και τη σημασία της ιερότητας της Βίβλου</p> <p>δ) εξακριβώνουν ότι όλες οι μεγάλες θρησκευτικές παραδόσεις διαθέτουν ιερά κείμενα</p> <p>ε) επιχειρηματολογούν υπέρ του σεβασμού προς τα ιερά βιβλία των θρησκειών</p>	<p>I. Αγία Γραφή: Ιερό βιβλίο των Χριστιανών</p> <ol style="list-style-type: none"> Μια μικρή βιβλιοθήκη Τόσο διαφορετικά βιβλία! (Ιστορίες, ποιήματα, νόμοι, παροιμίες, προφητείες) Γιατί οι άνθρωποι διαβάζουν τη Βίβλο; <p>II. Η Αγία Γραφή μιλάει για τον Θεό και τη σχέση του με τον άνθρωπο:</p> <ol style="list-style-type: none"> Ο Θεός: δημιουργός του κόσμου και του ανθρώπου (Από το Γεν 1 και 2, Ψλ 23) «Ποιμένας μου ο Κύριος» (Ψλ 23) «Όπως η ελαφίνα αποζητάει» (Ψλ 42) «Αύρα λεπτή» (Α΄ Βασ 19, 11-13) «Εσύ, είσαι, Κύριε, ο Πατέρας μας!» (Ησ 63, 16) Ο Ιησούς Χριστός ως το «Φως του κόσμου» (Ιω 8, 12) «Να υπάρχει μεταξύ σας το ίδιο φρόνημα που είχε κι ο Ιησούς Χριστός» (Φιλ 2, 1-11) <p>III. Τα ιερά βιβλία των θρησκειών του κόσμου</p> <ol style="list-style-type: none"> Το Κοράνιο των Μουσουλμάνων Η ΤΕ.ΝΑ.ΚΑ. των Εβραίων (Νόμος, Προφήτες, Αγιόγραφα) Οι Βέδες («Ιερά γνώση») των Ινδουιστών Το Ταό-Τε-Κίνγκ του Λάο Τσε 	<p>A. ΒΙΩΜΑΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ</p> <ol style="list-style-type: none"> Ιδεοθύελλα με τη φράση «Αγία Γραφή». Στόχος: Να πλαισιώσουμε τις αφηγήσεις που έχουμε επεξεργαστεί μέχρι τώρα και να αναγνωρίσουν οι μαθητές τον ρόλο της Αγίας Γραφής γενικότερα (στην εκκλησιαστική λατρεία, ως οδηγό ζωής, ως ανάγνωσμα, έμπνευση για τέχνη, ονόματα, ρητά κ.ά.) (I.iii) <p>B. ΟΜΑΔΟΣΥΝΕΡΓΑΤΙΚΕΣ / ΔΙΕΡΕΥΝΗΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ</p> <ol style="list-style-type: none"> «Αναγνωρίζουμε το είδος των κειμένων»: Δίδεται στους μαθητές φύλλο εργασίας με διαφορετικά κείμενα (παραβολή, εικόνα, ψαλμός, νόμος, ιστορία κ.ά.). Στη συζήτηση νοηματοδοτούνται οι όροι/έννοιες «πραγματικό γεγονός», «αφηγηματική αλήθεια» κ.ά. (I.ii) TPS: Γιατί διαβάζουμε τη Βίβλο; (I.iii) Πού τοποθετείται το Κοράνι στο τζαμί και η Τορά στη Συναγωγή (III) Βρίσκουν από το διαδίκτυο χειρόγραφα ισλαμικής τέχνης (καλλιγραφία, μικρογραφίες, μεγεθύνσεις των μοτίβων, το όνομα του Αλλάχ κ.ά.) (III.i) <p>Γ. ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΗΣ ΕΚΦΡΑΣΗΣ</p> <ol style="list-style-type: none"> Σε ομάδες δημιουργούν κολλάζ με έμπνευση τα κείμενα του II Ζωγραφίζουν με θέμα τον 23^ο ψαλμό (II.i) Λέξεις-γρίφοι: μικρά κείμενα από το II κόβονται και επανασυναρμολογούνται Η αραβική γλώσσα, αντίθετα από την ελληνική, γράφεται από δεξιά προς τα αριστερά! Προσπάθησε να γράψεις με αυτόν τον τρόπο. Πόσο δύσκολο είναι; <p>Δ. ΕΠΙΣΚΕΨΕΙΣ / ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ / ΔΡΑΣΕΙΣ</p> <ol style="list-style-type: none"> Επίσκεψη σε χριστιανικό ναό: πού τοποθετείται η Αγία Γραφή; <p>E. ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ, ΠΑΙΧΝΙΔΙΑ ΚΑΙ ΑΣΚΗΣΕΙΣ ΑΠΟ ΛΟΓΙΣΜΙΚΑ</p> <p>Λογισμικό ΣΤ΄ τάξης: <i>Η αλήθεια καταγράφεται</i></p>

Προσδοκώμενες επάρκειες των μαθητών στο τέλος του Α΄ Κύκλου

A. Ως προς τη γνώση και κατανόηση του κόσμου της θρησκείας

- Αφηγούνται βιβλικές ιστορίες και εξηγούν το νόημά τους
- Αντιλαμβάνονται τον κεντρικό ρόλο του προσώπου του Ιησού Χριστού στη χριστιανική Εκκλησία
- Περιγράφουν και αξιολογούν τη δράση διαφόρων βιβλικών προσώπων, χριστιανών Αγίων καθώς και ιερών και σημαντικών προσώπων από άλλες θρησκευτικές παραδόσεις
- Αναγνωρίζουν γιορτές, σύμβολα, λατρευτικές και ιερές πράξεις του Χριστιανισμού και άλλων θρησκειών και συνειδητοποιούν τη σημασία τους για τη ζωή των ανθρώπων και των κοινοτήτων τους
- Συνειδητοποιούν την κεντρική θέση της Αγίας Γραφής και άλλων ιερών κειμένων στη ζωή των πιστών και στη συγκρότηση των θρησκευτικών κοινοτήτων
- Κατανοούν τις θεμελιώδεις ηθικές αξίες της Βίβλου (αγάπη, αυτοθυσία, δικαιοσύνη, ισότητα, ειρήνη, καταλλαγή, σεβασμός στην κτίση κ.ά.) και συνειδητοποιούν τη διαχρονική τους αξία
- Προσεγγίζουν την έννοια και τη σημασία του ιερού (τόπου, χρόνου, κειμένου κ.ά.) για τους ανθρώπους
- Επισημαίνουν την ποικιλία των διαφόρων θρησκευτικών εκφράσεων
- Διατυπώνουν απορίες και ερωτήματα γύρω από το θρησκευτικό φαινόμενο
- Συνειδητοποιούν την παρουσία της θρησκείας στη ζωή των ανθρώπων και των κοινοτήτων
- Συνειδητοποιούν ότι η θρησκεία μπορεί να φέρνει κοντά τους ανθρώπους
- Ανακαλύπτουν τον πλούτο και τις διαστάσεις των θρησκειών του κόσμου
- Εξοικειώνονται με τη χρήση θρησκευτικών λέξεων και εκφράσεων.

B. Ως προς την κατανόηση της πολιτιστικής εμβέλειας του θρησκευτικού φαινομένου

- Αναγνωρίζουν θρησκευτικά μνημεία και σύμβολα στη γειτονιά, στο χωριό, στην πόλη τους, στην Ελλάδα και σε άλλες χώρες
- Αντιλαμβάνονται το θρησκευτικό υπόβαθρο λαϊκών παραδόσεων και εθίμων
- Εξοικειώνονται με έργα τέχνης που εμπνέονται από τη θρησκευτική πίστη
- Ανιχνεύουν την επιρροή της Αγίας Γραφής στην καθημερινή ζωή και στον παγκόσμιο πολιτισμό
- Συνειδητοποιούν τη σχέση των θρησκειών με τον πολιτισμό σε όλο τον κόσμο.

Γ. Ως προς την προσωπική ανάπτυξη και καλλιέργεια αξιών και στάσεων

- Προβληματίζονται και διαλέγονται με ευαισθησία γύρω από τα θρησκευτικά ζητήματα και τις εμπειρίες –τις δικές τους και των άλλων
- Εκφράζουν συναισθήματα, προσωπικές απόψεις και επιχειρήματα με ειλικρινή και υπεύθυνο τρόπο
- Αρχίζουν να αποδέχονται τον εαυτό τους και να αναπτύσσουν αυτοεκτίμηση
- Αναπτύσσουν θετική στάση προς την επικοινωνία και τον διάλογο
- Καλλιεργούν την παρατηρητικότητά τους και τα αισθητικά τους κριτήρια
- Αποδέχονται τη θρησκευτική πίστη ως προσωπική δέσμευση και έκφραση πολιτισμού
- Συνειδητοποιούν τη δυνατότητα συνύπαρξης και σχέσης με τους συμμαθητές τους, παρά τις όποιες διαφορές τους
- Αναπτύσσουν οικολογική και κοινωνική ευαισθησία
- Εφαρμόζουν όσα έμαθαν σε δημιουργικές εκφράσεις, εκδηλώσεις και δράσεις
- Εστιάζουν στη θετική πλευρά της ζωής.

Δ. Ως προς την ανάπτυξη ηθικής συνείδησης (με άξονα το σχήμα «εγώ και οι άλλοι»)

- Επεξεργάζονται τις εμπειρίες και τα βιώματά τους υπό το πρίσμα των θεμελιωδών αξιών της Βίβλου (αγάπη, αυτοθυσία, δικαιοσύνη, ισότητα, ειρήνη, καταλλαγή, σεβασμός στην κτίση κ.ά.)
- Εμπλουτίζονται και εμπνέονται από παραδειγματικές στάσεις και συμπεριφορές των προσώπων της Βίβλου και άλλων θρησκευτικών αφηγήσεων
- Μαθαίνουν να διακρίνουν το σωστό από το λάθος στις σχέσεις τους (οικογενειακές, σχολικές, φιλικές)
- Συναισθάνονται τη χαρά και την αξία του να ανήκεις σε μια κοινότητα-ομάδα
- Διακρίνουν και εκτιμούν τα χαρίσματα των άλλων
- Συνειδητοποιούν τη σημασία της φιλίας, της αλληλεγγύης και της προσφοράς
- Αναγνωρίζουν και σέβονται τις επιθυμίες και τις ανάγκες των άλλων και εντάσσουν την ενσυναισθητική λειτουργία στην καθημερινή τους ζωή
- Αναπτύσσουν στάσεις σεβασμού προς τη διαφορετικότητα (φύλου, φυλής, πολιτισμού, θρησκείας, εθνικότητας).

Ε. Ως προς την καλλιέργεια δημοκρατικής συνείδησης και πρακτικής

- Συζητούν, συνεργάζονται και επικοινωνούν με όλους τους συμμαθητές τους ανεξάρτητα από τη θρησκευτική ή πολιτισμική προέλευσή τους
- Ανακαλύπτουν κοινές ανάγκες, επιθυμίες και χαρακτηριστικά σε όλα τα μέλη της σχολικής κοινότητας
- Λειτουργούν ομαδικά και οριοθετημένα (από κοινού αποφάσεις, δέσμευση σε συμβόλαια, συγκεκριμένοι ρόλοι, συνεργασία, αναγνώριση ευθυνών κ.ά.)
- Αναπτύσσουν ομαδικό πνεύμα και διαμορφώνουν την άποψη ότι όλοι έχουν τη θέση τους ως ισότιμα μέλη στην ομάδα της τάξης
- Σέβονται το δικαίωμα της διαφορετικής άποψης χωρίς αυτό να δημιουργεί έχθρες και συγκρούσεις
- Αναγνωρίζουν στα θέματα του ΜτΘ ευκαιρίες ανακάλυψης, γνωριμίας και ισότιμης αποδοχής της διαφορετικότητας.

ΣΤ. Ως προς τη συμμετοχή στη διδακτική διεργασία

- Συνεργάζονται με κοινούς στόχους σεβόμενοι τα συμβόλαια, τα όρια και τους κανόνες της τάξης τους
- Παρατηρούν, ερευνούν, μελετούν και στοιχειωδώς κρίνουν και αξιολογούν κείμενα, εικόνες, δεδομένα, πληροφορίες και γεγονότα
- Ζωντανεύουν πρόσωπα και αφηγήσεις, παίζοντας ρόλους και ενεργοποιώντας τη φαντασία τους
- Ζωγραφίζουν, κατασκευάζουν, τραγουδούν και χορεύουν εμπνεόμενοι από τα θέματα του ΜτΘ
- Εκφράζουν προσωπικές ιδέες και σκέψεις πάνω στα ζητήματα που επεξεργάζονται στην τάξη
- Αναζητούν και βρίσκουν πληροφορίες με τη βοήθεια των Νέων Τεχνολογιών και τις ενσωματώνουν κριτικά στην εργασία τους
- Λειτουργούν μεταγνωστικά αξιολογώντας την εργασία της τάξης και την προσωπική τους πρόοδο και συμμετοχή στη διδακτική διεργασία
- Αναλαμβάνουν πρωτοβουλίες για δράσεις, επισκέψεις,